

Posudek oponentky diplomové práce

Jméno diplomantky: **Sylvie Horváthová**

Téma práce: **Právní postavení dítěte po rozchodu jeho rodičů**

Rozsah práce: 102 strany, 86 stran vlastního textu

Datum odevzdání práce: listopad 2018

1. Aktuálnost (novost) tématu: Téma práce není sice nové, ale je aktuální, a aktuálnost si - bohužel - nejspíš zachová i v budoucnu. Volbu tématu práce vítám, je nezbytně nutné chránit právě ten slabší článek rodiny, a proto nejprve znát jeho právní postavení.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje, jejich zpracování a použité metody: Zvolené téma je náročné na teoretické znalosti i na vstupní údaje. K nim ovšem patří i judikatura, k danému tématu především nálezy Ústavního soudu ČR. Jedná se ale zároveň o téma multidimenzionální, především vedle aspektů právních je třeba zkoumat i hlediska psychologická, popř. sociologická (atd.), takže zpracování všech rozhodných dat klade na každého autora vysoké nároky.

Diplomantka pracovala metodou analytickou i syntetickou, historickou, srovnávací, ale i deduktivní.

3. Formální a systematické členění práce: Předložená práce je rozčleněna do úvodu, sedmi kapitol a závěru. Jednotlivé kapitoly jsou dále mnohonásobně členěny. Před vlastní text práce je položen obsah, za textem práce následují další obligatorní části diplomové práce, zejména seznam použitých zdrojů a abstrakt v angličtině.

Po formální stránce není práci co vytknout. Z hlediska systematiky lze zásadně s autorkou souhlasit, snad s výhradou zkoumání problematiky participačních práv dítěte v úzké souvislosti s povinnostmi a právy rodičů. Participační práva dítěte je samozřejmě třeba uplatňovat a chránit ve vztahu k životu dítěte v rodině, resp. ve vztahu k rodičům, ale nelze zapomínat ani na druhou rovinu uplatňování a ochrany těchto ústavně zakotvených práv dítěte, a to ve vztahu k orgánům státní moci (orgány veřejné moci, zejména soudu a orgán SPOD). Zatímco první tři kapitoly vidím jako analytické, „vykládací“ v tom lepším slova smyslu (včetně rozboru pojmu „zájem dítěte“), následující tři kapitoly jsou věnovány vlastnímu zkoumání, rozebírání rubrikované tematiky.

Ve stěžejní části práce, tj. ve čtvrté kapitole, autorka předkládá relevantní judikaturu českého Ústavního soudu, jednak z hlediska hodnocení společné

péče rodičů o dítě (právě v nálezech tohoto soudu, když názory v nich prezentované se nikoli nezajímavým způsobem v průběhu let vyvíjely, a to nikoli stejnoměrně), jednak z hlediska tzv. změny poměrů (kdy opět názory tohoto soudu na tuto otázku prodělaly jisté proměny).

Do této kapitoly zařadila diplomantka rovněž rozsáhlý exkurs psychologický, který, ač – pravda – v tomto rozsahu do právnické diplomové práce nejspíš nepatří, obohacuje čtenáře o zjištění, která by jinak v právnických textech jen stěží dohledal. Tento exkurs diplomantka uzavírá zajímavou problematikou syndromu zavrženého rodiče, který má závažné reflexy v právní rovině, nejen při rozhodování soudu, ale zejména při realizaci rozhodnutí soudu v praktickém životě dítěte a jeho už odděleně žijících rodičů.

Jistě lze uvítat, že diplomantka k této kapitole připojila subkapitulu nadepsanou „Dílčí závěry“, kde svá zkoumání a zjištění shrnuje a hodnotí. Nezapomíná ani na kritická slova vůči soudní praxi, která nebere dostatečně ohled právě na psychiku dítěte, vč. toho, že nejednou opomíjí fakt, že dítě a jeho skutečné názory lze nejlépe poznat při osobním setkání s ním.

V páté kapitole se autorka zabývá otázkami styku dítěte, ať už s rodičem, nebo s jinými osobami. Šestá kapitola je věnována otázkám právního postavení dětí v některých netypických, především náhradních rodinách, ale i v rodině osvojené.

Sedmá kapitola je věnována komparatistice. Lze uvítat, že diplomantka zvolila pohled i do států, o nichž běžnému čtenáři chybí dostatečná informace (Španělské království, Spojené království Velké Británie a Severního Irska).

4. Kritéria hodnocení práce

4.1. Splnění cíle práce: Diplomantka dosáhla cílů, které si stanovila v úvodu práce.

4.2. Samostatnost při zpracování tématu: Diplomantka – jak lze dovodit – pracovala samostatně.

4.3. Logická stavba práce: Zásadně souhlasím. Nicméně, poněkud zvláštní je způsob, jakým diplomantka přistupuje k historii zkoumané materie, resp. k historii jednotlivých institutů. Ačkoliv je obvyklé, ba standardní, postupovat od minulosti k dnešku, volí autorka postup opačný. Pravdou je, že na první pohled budí takový přístup rozpaky, chce se dokonce označit jej za nesprávný. Hlubší zamyšlení ale čtenáře dovede k tomu, že autorčin postup akceptuje. Diplomantce přece nejde o vyložení vývoje problému, resp. institutu, jde jí o to, aby vysvětlila, co dnešnímu stavu předcházelo, a to není možné jiným způsobem než právě postupem nazpět, až ke kořenu věci, až na samý začátek.

4.4. Práce s literaturou (využití cizojazyčné lit.), citace: Autorka předkládá obsáhlý seznam použité literatury, a to nejen literárních výstupů, ale i rozhodné judikatury. Poznámávám, že kladně hodnotím autorčinu práci s cizí literaturou v originále, kterou jí zjevně umožnila znalost dotyčných cizích jazyků.

Poznámkový aparát je rovněž velmi bohatý, je veden lege artis.

4.5. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu): Diplomantka analyzovala téma v náležitě hloubce odpovídající očekávanému rozsahu diplomové práce. Téma práce by nejspíš bylo možné zkoumat ještě mnohem hlouběji, v některých ohledech bych to i očekávala, ale nutno říct, že i ve stávající podobě je práce značně obsáhlá.

4.6. Úprava práce: Bez připomínek.

4.7. Jazyková a stylistická úroveň: Diplomantka pracuje pěknou češtinou, vyjadřuje se srozumitelně.

5. Případné další vyjádření k práci: Pozitivně hodnotím autorčinu práci s četnou judikaturou, objektivně vzato ne vždy dobře přehlednou. Také chválím diplomantčin sice stručný, ale dostatečně informativní pohled do vybraných zahraničních právních úprav. Pozitivně hodnotím také závěry práce, které autorka pojala i jako náměty de lege ferenda.

Zejména ale považuji za hodné zmínky a kladného hodnocení to, že diplomantka vyslovuje svá hodnocení, vyjadřuje vlastní názory, nebojí se výtek, ani pochval na účet zákonodárce, soudu, orgánu SPOD, rodičů ...

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě: Tzv. cochemský model. Které prvky této prejudiciální praxe by podle Vašeho názoru bylo vhodné u nás prosazovat?

7. Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě: Vzhledem k tomu, že předložená diplomová práce splňuje všechny požadavky jak po stránce obsahové, tak po stránce formální na práce tohoto druhu kladené, doporučuji práci k obhajobě.

8. Navržený klasifikační stupeň: výborně - velmi dobře.

V Praze dne 3. ledna 2019

doc. JUDr. Michaela Hendrychová, CSc.
oponentka diplomové práce